

Debrecen 1901
247 01

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	12 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 " — " —	Fél évre . . .	8 " — " —
Negyed évre . . .	2 " — " —	Negyed évre . . .	4 " — " —
Egy óra . . .	1 " — " —	Egy óra . . .	1 " — " —
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOPFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Öreg orvos és öreg alispán.

(Hajdu történet.)

Irta: **Ifjabb Móricz Pál.**

A tanulságos krónikák között helyet foglalhat ez az eset, mely bizonyítja, hogy kétféle mértékkel mérik az igazságot Hajdúvármegyében, amely megye már maga is orgyilkosságnak a szülőtte. Midőn megszületett, a gonosz lelkű Tisza meggyilkolta, feláldozta érte a sok évszázados hajdukerületet.

Élt ebben a vármegyében egy minden tiszteletreméltó járási orvos. Hallomás után beszéltek. Mint honvéd is szolgált a hazájáért, a működési körének, a hivatásának is megfelelt a buzgó és tanult, kedves öreg ur, azonban retye-rutyája, sógorsága-komasága nem lévén Hajdúvármegye közigazgatásának az árendásai között és mivel valami jó koma fiatal orvosnak helyet kellett szorítani, megindult a hivatalos nyomás; hogy a jó erős, kedves öreg orvos gyalogoljon a nyugalomba.

Ámde a vármegye huszároknak vagy az utolsó őröknek is rendesebb, megfelelőbb nyugdíj jár ki az eltöltött szolgálati évek után, mint egy nyugalmazott járási orvosnak; a járási orvost 300 és néhány forintokkal elégitette ki a vármegye. Nem csoda tehát, ha az életerős öreg orvosnak zokon esett, hogy munkás évei, hosszas szolgálata után fosztják meg és éppen öregebb napjaira a kenyerétől, holott még mindig a legkitünőbb mértékben egészséges és szolgálatképes volt, azért huzódott is a nyugalomba vonulástól és a koldus kegydíjtől, a mely mellett hasonló állásu embernek és családnak megélni kevés, de halmi elég.

A hivatalos felsőbb erők közre fogták tehát a szolgálatképes öreg orvost. Megkezdődött a nyomás, melynek tanulságos emléke maradt fent.

Az őszbe borult, nagy bajuszu, nagy pipás alispán így szólt az áldozatként kiszemelt öreg orvoshoz:

— Eredgy mán te penzióba! Öreg vagy mán te. Fiatalabb kell. . .

És a közrefogott öreg orvos, aki egészen elkeseredett, hogy noha nem oly tehetetlen, mint némely alispán, némely polgármester, mégis öreg napjaira fosztják meg a kenyerétől, tehát védekezett és szólt:

— Hátha az alispán megvénül, azt is ki kell lökni?

— Azt is! Az alispán röviden, de velősen felelt vissza.

Az orvos csakugyan el is ment a nyugalomba. Élvezi a vármegyei utkarparók fizetésével sem vetekedő koldus kegydíjat. Ugy-e érdekes, tanulságos régi krónika? Különösen így a vármegyei tisztújítás előtt, midőn a néhány sógorok és komák szétosztották a retye-rutya, az atyafiság között a tiszt állásokat és midőn az erősen nyugdíjképes, mondhatnánk a vármegye kormányzására tehetetlen öreg alispán mégma is szívósan ragaszkodik az alispáni székhöz, holott neki nem évi 300 s néhány frtot, de — tudjuk — a teljes fizetést; sőt talán még azon felül eső tiszteletdíjat, kegydíjat is szívesen megszavazna a vármegye; mert már nagyon öreg és, mint a hajdúmegyei rendezetlen, sógorságos-komaságos állapotok bizonyítják, az alispáni székhöz fiatalabb erő kell, a ki munkabíró, a ki a kor színvonalán áll, a ki erélyes, a ki független, a ki nem uszályhordozója semmiféle főispáni hatalomnak és elődi rendszernek, a ki egyedül a vármegyei közönség érdekét tekinteti és ha kell, védi is még a felsőbb helyről hálózott érdekrendszer ellen is.

Ámde az alispán, a kit különben mint hivatalon kívül álló embert szívesen becsülünk, köszöntünk, úgy látszik: felel a sikerült régi krónika szerint neki tulajdonított szavakat; hogy — ha az alispán megvénül azt is ki kell lökni. . . Mi általánosságban nem írjuk alá ezt, mert még a vén korban is lehet az ember munkaképes; de azt aláírjuk és velünk Hajdúvármegyének minden pártatlanul, elfogultság és érdek nélkül ítélő embere is, hogy a mi alispánunk már hivatalos kötelezettségeinek független, önálló, erélyes keresztülvitelére képtelen és csak mint tiszteletbeli névaláíró szerepel a vármegye főhivatalában, így tehát mind a vármegyére, mind a különben az alispánnak általunk is becsült személyére való tekintetből is óhajtható volna, hogy vonuljon félre a jól megérdemelt nyugalomba; mert ha a mostani tisztújításkor megválasztják is a régi rendszer sógorságos, komaságos mezeihadai, a kik kövérednek a lécz király mellett, de a követ-

kező hat esztendő alatt, midőn már a főispáni agyag bálvány is elbukott, nem lehet többé „ad honores“ állás a vármegye vezető hivatalnokának, az alispánságnak a fő-tiszti állása mert eleget kell tenni a köteleességeknek is. Már pedig az alispán idáig is megbizonyította, hogy erre képtelen, hisz még a jogait is feladta a főispánékkal szemben. És noha nem akarjuk a krónikás kijelentést idézni az alispánra, nyiltan kimondjuk, az alispának, ha ma még menni nem akar, holnap az az a közel jövőben mennie kell és menni is fog; mert hisszük, feltételezzük, hogy magától is képes levonni munkaképtelenségének a konzekvenciáját. Ez pedig nem más, mint a nyugalom és a neki ajánlott, elfoglalt állásához, eltöltött szolgálati éveivel tisztességesen számított uri nyugdíj, amelyre megérett, a melyet senki sem hánytorgat fel neki.

Bach korszak az ügyvédi kamarában.

Irta: **Dr. Ujlaki Hugó.**

Nagyszerű dolog történt a debreczeni ügyvédi kamara vasárnapi közgyűlésén. A régi választmánynak és tisztségviselői karnak sikerült ismét besiklania előbbi állásába. Mig ezt elérték, sok izléstelen és kicsinyes furfangot alkalmaztak ugyan, de végre is sikerült, és a cél szentesíti az eszközöket.

És nem lehet mondani, hogy a közgyűlés összehívásánál valami formahibát követtek el. Oh, a törvényes formások betartására szigorúan ügyeltek. Forma szerint el is érték céljokat, de erkölcsileg ez a tisztviselői kar és ez a választmány nem az ügyvédek szabad állásfoglalásának köszöni létét, hanem az ügyesen alkalmazott manővereknek, és a debreczeni közszellem tunyaságának.

Mig a formákat betartották, lényegileg visszaéltek a formák valódi tartalmával. Így aztán létrejött a hatóságilag engedélyezett választmány és tisztviselők kara, melyet a bukott főispán ajándékolni hagy hátra Debreczennek.

Alattomban soha sem az létesül, a mi közakarát, mert ennek eleme a nyílvanosság, — baráti magányra első sorban az önérdéknek van szüksége.

Bármely elfogulatlan és érdektelen embertől bátran kérhetem, a becsusztott választmány és tisztviselői kar tagjainak nagyobb része szerzett e valaha valami érdemet arra, hogy e magas színvonalon álló testület legjobbjainak tekintsük?

1 liter amerikai petrolium 16 krajczár.

ező. Az sésés.

könyvnyomdájában.

Vajjon helyen való volt e, hogy olyanok kik a közgyűlés összehívásáról előre tudomással bírtak, bejárják a kamarának Debreczenen kívül lakó tagjait és tőlük a szavazójegyeket, az általuk önhatalmúlag megállapított nevekkel kitöltve, előre beszédjek?

Hiszen ekként előre elválták az utját annak, hogy más mozgalom indulhasson. Mikor a debreczeni ügyvédek megtudták, hogy a közgyűlés össze van hívva, egyidejűleg az is tudomásukra jött, hogy az egész tisztújításkomédia, akár el se menjenek a választásra, elvégezték már azt helyettük maguk a jelöltek, mint azt dr. Orbán József választmányi tag a közgyűlésen nyíltan beösmerte. Tört szegeztek a debreczeni ügyvédi kar mellének, hogy fogja be a száját, ne törődjék semmivel, hiszen akármit csinál az maradt az elnök, a ki volt és azok az ő prófétái, akik voltak.

Am e törnek csak hegye van, de éle nincs. A debreczeni kamara még sem közkereseti társaság, hanem erkölcsi testület **Annak a klikknek a hatalma, mely Debreczenben mindent sorvasztó hatalma alatt tart,** a mely pártérdekből osztja hívei között az üdvösséget, már ingadozóban van.

A formailag megszerzett, belső akaratton nem alapuló hatalom életlen fegyver, hiányzik belőle az erkölcsi erő.

Nem sok hiba volt, hogy ez a hatalom legalább az ügyvédi kamara kebelében maradjon a vasárnapi közgyűlésen összeessék.

Világosan látszott akkor, mikor a vita bezárásai indítványt első ízben lezavazták, hogy azok vannak többségben, kik a választást elakarják halasztani. Amde ekkor a kamara elnökének az a szerencsés ötlete támadt, hogy a fejére tette kalapját és ezzel az ülést felfüggesztette. Sokáig, nagyon sokáig kérette magát, hogy nyissa meg mar az ülést, folytassa az elnöklést. Azután újra megnyitotta az ülést. De ez a szünet éppen elég volt arra, hogy némely hívek hirt vevén az uralom veszélyeztetett voltáról, felsiettek a közgyűlésre.

Előbb az elnök nem akarta a közgyűlés elhalasztásának kérdését szavazás alá bocsátani, most megengedte a szavazást. Helyénvaló e a kamarai közgyűlés vezetőjétől, hogy ily fegyverekkel éljen. Hol van az a törvény, mely tiltaná a közgyűlést attól, hogy magát elnapolja. Ha csakugyan a tagok többségének valódi akaratából származtak a suttymban összeszedett szavazójegyek, ha nem félt attól, hogy abban a perczben, melyben a választásra nyílt mozgalomnak és véleményeserének a datiktér, elbukik, ugymért fázott attól, hogy a közgyűlés elhalasztassék és a vidéki tagoknak alkalom adassék megfontolásra, új szavazójegyek adására.

Minden választás elő feltétele a nyilvánosság. Külön-külön barátilag összekunyorált szavazatok nem a közakarat kifejezői, mert elhatározás előtt a szavazóknak alkalmat kell adni az egymással való érintkezésre, csak így ébred fel az udvarias barátság hangja mellett a közérdek szava.

Az ügyvédi kamaránál állandó szokás volt, hogy az ügyvédek választás előtt értekezletre gyűltek össze, meghányták — vetették a jelöltek névsorát, s minden nyilvánosan történt, sőt az értekezleteket többször maga a kamara elnöke hívta össze, hogy alkalmat adjon a szabad véleménynyilvánításra.

Most mindez másképp történt? S miért tették ezt, miért hamisították meg a szabad választás lényegét akkor, a mikor a politika

legfőbb jelszava gyanánt a tiszta rendszert, a szabad választást hangoztatják, a mikor az egész ország közügyei ezen alapra helyezkedtek!

Mindez azért van, mert bármilyen történet a sorompókon túl, a magas szellemű klikk Debreczenben meghallni nem akar és magát meg nem adja, mindaddig, míg a közfelháborodás vihara el nem seprí.

Önérdékből: a hatalom megtartása céljából, és pártpolitikai tekintetből — görcsösen ragaszkodnak meg nem érdemelt tisztségeikhez.

Hol fog ott maradni az igazság szempontja, midőn szándékosan úgy állították össze a tisztviselői kart és választmányt, hogy abban irtagnak, vagy maszlagnak maradtán vagy egy olyan ember, aki nem tartozik az egyedül üdvözítő kormányparthoz.

Szomorú dolog, hogy a pártérdeknek feláldozzák az ügyvédi testület érdekét. Mit tett valaha ez a tisztviselői kar, ez a választmány az ügyvédi kar jogos érdekeinek megővésére, az ügyvédi állás tekintélyének emelésére? Lehet ettől azt várni, hogy, a mikor kell, sikra száll a jogszolgáltatás felvirágoztatása, szabadelvű, korszerű reformok életheleptetése érdekében? Hiszen eddig sem tett semmit.

A debreczeni ügyvédi kar nem foglalja el Debreczenben azt a helyet, a mely őt e városban jogosan megilleti, nem foglalja el e helyet az ország ügyvédi társadalmában sem.

Minapában tartották Budapesten az országos ügyvédgyűlést, az ügyvédi kar létezőkéivel, az átölelő korszakalkotó reformokkal foglalkozott a gyűlésen a magyar ügyvédek testülete. A debreczeni ügyvédi kamara e munkából rószét ki nem vette. A kamara egyik tagja, ki nem elnök, nem választmányi tag, de még csak nem is póttag — igen is — érvényesült e, de nem volt a kamarának egyetlenegy tisztviselője, vagy választmányi tagja sem, ki a maga jogászai képességeivel ott helyt állott, vagy esak száját kiisnyitotta volna.

A debreczeni ügyvédi kamara vezetősége azt sem tartotta szükségesnek hogy az országos ügyvédgyűlést a kamara tevéletén előkészítse. Oh pedig az ily dolgok nem oly költségesek, mint fényes bankettek rendezése. Ehez nem is kell a nyagi erő, hanem szellemi képesség s annak a büszke öntudatnak és hivatásteretnek erős érzése, melynek az ügyvédi kamara tagjait és első sorban vezetőiségét át kellene hatnia. Vajjon törvényes formák között most megválasztott vezetőség rendelkezik e ezzel? Hisszük, hogy az ügyvédek közvéleménye nem fog megelégedni a törvényes formák betartásával, hanem valami egyebet is követel majd. Akkor megfogják látni a választottakat, hogy pusztán törvényes formáság belső jogosultság nélkül nem nyújt biztos alapot a működésre.

Két őszinte beszéd.

(Kiegészítésül a debreczeni ügyvédi kamara tisztújító közgyűléséhez.)

Hiányos volna a debreczeni ügyvédi kamara vasárnapi tisztújító közgyűléséről hozott tudósításunk, ha e küzdelem két kiemelkedő eseményét, Dr. Takács Ferencz és dr. Bakonyi Samu kamarai tagoknak a beszédeit nem hoznánk. Mindkettő ítélet a

fölött a rendszer fölött, a mely a szabadvélemény nyilvánítást erőszakosan elfojtja, a mely három évig ismét a Márk Endre nevéhez fűződik, és a melynek — úgy látszik — még mindig tördelni kell a szarvait, pedig azt hittük, hogy már is elég csonka-bonka az.

Takács Ferencz dr. ügyvéd beszéde.)

Már a 3 évvel ezelőtt megtartott tisztújítás alkalmával is történtek olyan intézkedések, a melyek ezt a szabad választásjogot meghiusították. De történtek különösen ez alkalommal, a mostani közgyűlést megelőzőleg. Én úgy hallottam, hitelesen nem tudom, de hát azt mondják, hogy így áll a dolog, hogy mielőtt még a közgyűlésre a meghívók szét küldettek volna, már bizonyos liszta megállapítottatott anélkül, hogy az ügyvédi kar értekezletre meghívott volna és a maga véleményét nyilváníthatta volna, — de nem. hanem úgy hallom, hogy a vidékre aztán kimentek szavazólapok alakjában ezek a — nem tudom ki által — megállapított liszták és a vidéki ügyvédekől beszerezettettek a szavazólapok, még pedig talán azzal, hogy ez az ügyvédi karnak a megállapodása volna (Zaj, Felkiáltások. Borzasztó.) Kijelentem, hogy a dolognak személyes része nincs. személyes éle nincs. — Én és társaim, senkit sem akarunk megtámadni, sérteni, mi csak azt akarjuk constatálni, hogy a mi meghallgatásunk nélkül küldettek ki és szedettek össze a szavazó liszták és pedig olyan számban, amely elegendő arra, hogy a liszta, mint választás érvényesüljön. Itt en a magam választási jogát elejtettnek látom. (Ugy van) Már egy olyan többség van velem szemben, a mely ellen hiába küzdenék (Ugy van. Helyes). Ebből a szempontból az indítványhoz hozzájárultam, és annak a merituma az lenne, hogy most halasztassék el a választási közgyűlés, adassék alkalom és mód mindenkinek arra, hogy a maga véleményét nyilváníthassa (Helyeslés). Én részemről azt is kijelentem, hogy azt a megállapított listát legnagyobb részt helyeslem, de sérelmet látok abban, hogy megkerdeztetés nélkül kelljen nekem egy listát elfogadni. Ez a hiba helyrehozható lesz, ha elhalasztatik a közgyűlés és egy értekezletet hív össze, melyen megtörténnek a megállapodások. (Helyes).

Én a régi jó időkben ezt tanntam. Az volt a gyakorlat, hogy értekezlet után megállapítottatott az, hogy a debreczeni ügyvédi kar micsoda tisztviselőit fogja a helyi ügyvédek közül és a vidéki kartársak közül választani. Az volt a gyakorlat, hogy a tisztviselők debreczeniek legyenek és a 12 választm. tag közül 8 legyen debreczeni, 4 vidéki. Ez volt a gyakorlat és helyes volt, hiszem, hogy a vidéki kartársakat a szolnoki, nyiregyházi ügyvédek megkeressük az értekezlet előtt az iránt, hogy édes barátom, ti ismeritek a magatok érdekeit közelebről, a nektek fenhagyott állásokra jelöljétek. És valamint mi respektáljuk a ti megállapodásaitokat, úgy a debreczeni ügyvédi karnak a megállapodásait — ha tetszik tartásotok meg. — A gyakorlat a szabad választás fentartása szempontjából odáig terjedt, hogy az értekezleten megállapított liszta nem tekintetett kötelezőnek, sőt kimondották, hogy a kinek nem tetszik, vagy valami kifogása van ellene, vagy egészen más lisztát akar csinálni, az teljesen rá van bízva.

(Bakonyi Samu dr. beszéde.)

T. közgyűlés! Én egész nyíltan és őszintén megmondom azt, hogy mily szo-

morusággal tölt el ez a helyzet, amelyet most találunk. Ez a szomorúság felébredt már most három esztendeje, amikor olyan eljárást kellett tapasztalni az ügyvédi kar tisztújítása körül, mely engem arra kényszerített ellenállhatatlan erkölcsi kényszerrel, hogy félre álljak az ügyvédi kar megalkotásától. Ez az eljárás ellentétben az eddig követett gyakorlattal az volt, — az ügyvédi karnak régi jó szokása és a kartársak közötti bizalma — és a helyes eljárás az volt, hogy összehívatott az egész ügyvédi kar (Közbekialtás: De sohasem jött össze!). Hiszen ha nem jöttek is össze, de most, a mai közgyűlésre sem jött az ügyvédi karnak minden egyes tagja össze; mindenkinek egyéni szabadsága az, hogy eljőjön-e, vagy nem. És ott az ügyvédi kar kiküld a maga kebléből egy jelölő bizottságot, amely számba véve a különböző oldalról történt véleménynyilvánításokat állítja össze a javaslatot a tiszti karra és a választmányra vonatkozólag. Ezt azután az így összeállított listát bocsátották ki a kartársak közé, így volt helyes. Természetesen nem alterált senkit szabad elhatározásában abban a tekintetben, hogy akár egészében, akár részleteiben ne fogadja el azt a listát és szavazzon úgy, a hogy egyéni hajlami indítják. Azonban már most három éve sem úgy történt a dolog. Akkor is nyíltan megmondottam, hogy értekezletre, amelyre nem voltam meghíva, de amelyről értesülést szereztem, kötelességemnek tartottam eljönni ide és azokat az érzéseket, amelyek legjobb tudomásom szerint közösek voltak meg sok más kartársaim érzésével, itt azokat nyíltan elmondottam és amikor azoknak itten fogamatot szerezni nem tudtam eltávoztam és a választási mozgalmakban részt nem vettem. Nagyon sajnálom, hogy most is ezt a consequentiát kell levonnom, de én azt hiszem, hogy ennek nem kell bekövetkeznie, annak t. i., hogy a mi kamaránk kebelében a szenvedélyek jussanak uralomra; és talán lehet arra módot találni, hogy abba a kerékvágásba tereltesse nek vissza az ügyvédr kar autonómiája, — ez a legfontosabb joga, t. i. saját vezetőségének összeállítása, — amely kerékvágásból meggyőződésem szerint egészen helytelen ösvényre zökkent az ki. Én is kijelentem a leghatározottabban és semmiféle személyes indulattól nem vezettetve, hogy elhatározásomból mindig igyekeztem — amennyire lehetett — a személyes motívumokat kiküszöbölni, hogy én az ügyvédi kar békejét tekintem és azt tekintem, hogy az ügyvédi állás önállóságának, az ügyvédi elhatározás szabadságának, a kartársak közötti viszonyának, az ügyvédi kar törvényben biztosított autonómiájának egyedül az az eljárás felel meg, amely lehetővé teszi az ügyvédi kar minden tagjának, hogy szavazatát szabadon érvényesítse. (Közbekialtás: Hát most nem érvényesítheti szabadon?) El voltam természetesen erre az ellenvetésre is készülve. Tökéletesen igaz, formailag. Mi ügyvédek nem arra vagyunk kötelezve, hogy úgy élethivatásunkban, mint egyáltalában minden lépésünkben az anyagi érdekek igazságának érvényre juttatását keressük, hanem követelhezzük azt, hogy ne lássa a társadalom, a közvélemény azt, hogy mindig formákba igyekszünk bújtatni az igazságot.

Már pedig mit gondoljanak élethivatásunkról tulajdonképpen, amikor magunk között mindent elkövetünk a formásokba való bújtatásokkal arra, hogy az ügyvédi karnak, saját kartársainknak szabad akarata meg ne nyilatkozzék. (Ugy van! Ugy van! Sentimentalismus!) Már pedig Tisztelt közgyűlés! nem sentimentalismus, de ha azt méltóztatik mondani, elfogadom. A válasz-

tás, a bizalomnak megnyilatkozása; bizalom, t. közgyűlés, minden esetre olyan valami, amiben az érzésnek nagyon nevezetes szerep jut. Sentimentalis vagyok, de nem vagyok — érzem — nem vagyok igazságtalan, mar pedig a mi eljárásunkban az a fődolog, hogy az igazság követelményeit megtartsuk. Nem tartjuk meg, hogyha az olyan eljárást, amely — nem mondom, hogy a törvény betűjével ellenkezik, — de a törvény szellemével ellentétben áll, sankcionálunk. A törvény szellemének, én azt tartom, mit egy szóval juttathatunk kifejezésre, ez az autonomia. Bocsánatot kérek, ennek semmi esetre se felel meg az az eljárás, a melyet doktor Kovács József kartársam, barátom, — ha megengedi — vázolt. A magam részéről tökéletesen joga volt ehhez az eljáráshoz és én a legnagyobb megelégedéssel veszem tudomásul az ő nyílt, loyális kijelentését, hogy ahol ő járt, ott az ő érvelésének keretéből teljesen hiányzott az oly kifejezés, mely nem felelt volna meg a valóságnak és mert a valósággal nem egyezett meg, ellenkezett volna az ügyvédi tisztességgel az a kijelentés, hogy az a lista a debr. ügyvédi kar megállapodásából jött létre. (Közbekialtás: Már pedig abból jött létre! Zaj. Hogy-hogy?) Én a magam részéről hasonló loyaltással jelentem ki, hogy sohasem tételeztem volna fel, hogy ő ilyen kijelentést tett.

Elnök kéri a szót, hogy szorosán a tárgyhoz szóljon.

Bakonyi: A szabad szólással az is jár, hogy a saját véleményem szerint járjak el. (Halljuk!) Azonban tagadhatatlan, hogy annyit mi tapasztaltunk, a következő volt: Megkaptuk a közgyűlésre a meghívót mára olyan időben, amikor az itten jelenlevők tulnyomó többségének tudomása szerint a debr. ügyvédi kar össze nem hívatott és kaptam, legalább én, vagy avval egyidejűleg, vagy a következő postán egy listát ugyanazt, melyet a vidéki kartársak között korportáltattott, a melyre a szavazat tudomás szerint beszédetett. Ez elvitázhatatlan tény (Közbekialtás: Nem szabad mindenkinek listát csinálni?), ha pedig ez tény, tény az is, hogy ezzel a közgyűlési meghívóval egyidejűleg, tehát a közgyűlés összehívása előtt keletkezett és pedig az ügyvédi kar megkérdezése nélkül. Ebből tehát más conclusiót vonni nem tudok, mint azt, hogy a formák felhasználásával, miután a törvény ezt nem tiltja, egy oly többség készítette mesterségesen, mely többség készítésének más célja nem lehetett, mint hogy az ügyvédi kar véleménye nélkül érvényre jusson. Az a lista, amelyet én is elfogadnék, mások is elfogadnának és az az eljárás én belőlem ki nem írhatja azt az aggodalmat, hogy már itt másodsor akarunk szentesíteni oly eljárást, mely nem felel meg az önállóság azon helyes felfogásának, amely az ügyvédi kar minden tagját kell, hogy eltöltse, hogy állásának megfelelő tekintélyt joggal akarjon követelni a jogkereső közönség és a bíróság részéről, amelyre soha sem volt nagyobb szükség, mint most. De ha ezt a jogot akarjuk követelni, akkor a követett eljárás helyett a legtermészetesebbre kell tért nyitni és az ellenkező eljárást követni és szentesíteni nem szabad.

Eppen azért, t. közgyűlés, én a Takács Ferencz t. tagtársam által benyújtott határozati javaslatot támogatom egész lélekkel és kérem az igen t. kartárs urakat, hogy annak a köztünk létre jött jóbarátságunk megóvásai érdekében, amelyre soha nagyobb szükség nem volt mint a jelen szomorú viszonyok közt, fogadjuk el azt a határozati javaslatot, amely semmire a világon nem praejudicál, csak azt a célt érjük el, amit mindenikünknek helyesnek üdvösnek kell felismernünk,

t. i. hogy az ügyvédi szabály elhatározást tartjuk érvényesítendőnek.

Ami a doktor Kovács József kartárs ur által az elhalasztási indítványra tett érveléseket illeti, nem vagyok abban a nézetben, hogy ezt oly indítványnak tekintsem, melyet az ügyrend szerint 20 nappal előbb békeltet volna nyújtani. Napi rendhez szólni nem külön indítvány.

Már pedig az ügyrend kétségtelenül csak önálló természetű indítványokra érti a 20 nap előtti benyújtás kötelezettségét. Én hivatkozom az ügyrend 24. szakaszára, mely szerint minden egyéb kérdés felett elsősege van azon indítványnak, mely az elhalasztást célozza. Így van nemcsak mi nálunk, de mindenütt a világon. A 11. szakasz értelmében a közgyűlés tárgyaira vonatkozó indítványok azonnal tárgyalandók, mindenféle terminus figyelmen kívül hagyásával. Ami pedig azt illeti, hogy megteendők az intézkedések a közgyűlés összehívására a törvényes 30 nap alatt, én ezt nagyon jól tudom. Az intézkedések megis történtek. De az összehívott közgyűlésnek joga volna magát akár holnapra, akár egy hétre, akár 28-30 napra elnapolni.

Már most erre az elnapolásra vonatkozólag érvényesek az eddig tett intézkedések. Én nem bírom belátni, mennyiben helyes Kovács kartársunk érvelése, mert hiszen nem helyes, hogy a formákba való kapaszkodás érvényesüljön szabadon. Egyedül ez felel meg az én felfogásomnak.

NAPI HIREK.

A tisztulás útján.

Hajdu-vármegye és Debreczen elemei mindinkább rátérnek a tisztulási útjára. És napról-napra több szála szakad el a régi rendszer fullasztó hálójának. Az évtizedeken át hivalkodó, zsarnokoskodó erőszak polip karjai el-lankadtak, részben levagdaltattak és a vármegyét, a várost, kiforgató, mételeyező rendszer rettegett sötét alakjai vereségeket szenvednek minden vonalon. Az országos képviselő választáson czudarul, szegyeteljesen buktak, utóbb a városi közgyűlésen, a leszavazott több milliós nagy kölcsön kapcsán hallották a bizalmatlanság, a visszautasítás lesújtó szavát. — Fentről a miniszteriumok küldöznek megrovó leiratokat, idelent a rendszer cégéres vezetőit éri kudarcz után kudarcz, az anyagi vereségekkel együtt az erkölcsi vereségek is. A közszellem többé le nem téríthetik a mocsárba a tisztulás útjáról. A közszellem felébredt és tiltó szavát emelte legutóbb az ügyvédi kamara tisztújító közgyűlésen is. És ha csak Hajduvármegye bizottsága nem rothadó holttest, akkor a tisztulás viharzó szele a közelgő tisztújítás alkalmával sem fog elmaradni és üdvös hatását megérzi az elszibadt vármegye. Szóval a régi rendszer emberei is elmondhatják: „rosz idöket élünk, rossz csillagok járnak...” Az ám! Visszasülyednek a homályba a rugott, bukkott csillagok.

Másutt és nálunk.

Szeged szabad királyi város képviselőtestületének eddig 284 tagja volt, 142 virilista és ugyanannyi választott tag. Ezt a számot még abban az időben állapították meg, amikor a városnak mindössze 74.000 lakosa volt. A lakosság száma azóta 102.000-re szaporodott s ezért Polecner Jenő októberben a közgyűlésen azt indítványozta, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok számát emeljék föl négyszázra. A közgyűlés nem fogadta el az indítványt, mire Polecner főlebezett a belügyminiszterhez. Most érkezett le a városhoz a miniszter leirata, amelyben a közgyűlés határozatát megsemmisíti és utasítja a közgyűlést, hogy a képviselőtestülete és a választási kerületek beosztását a törvény és az indítvány szellemében szervezze újra. A belügyminiszteri határozat következtében a decemberre kitűzött városi képviselőválasztást elhalasztotta. Hát debreczeiben nem szaporodott a civis? A hivatalnoki szavazatok sokasága pedig aktuális teszi azt a kérdést, hogy vagy tegyék mindenütt oly függetlenné a városi tisztviselőket, hogy szabadon nyilváníthassák véleményüket, vagy pedig mentsek fel attól a kényszerből, hogy — mint ezentul is történetelt volna — a független polgárság akaratának megdöntésére működjenek közre szavazataikkal.

r. l.

A betyárirtó Ráday gróf.

Ráday Gedeon gróf Budapesten, 72 éves korában jobb létre szenderült. A református egyháznak buzgó híve volt, az ő nevéhez fűződik az alföldi betyárvilág kiirtása. Szegedi királyi biztos volt és a szegedi híres várból intézte irtó hadjáratait az elhatalmasodott betyár világ ellen, melynek kerlelhetetlen ostromozása volt. Megtörte Rózsa Sándort is.

Foltényi bácsi gyásza.

A régi színészvilágnak, azoknak, kik a magyar nemzeti színeszetnek lelkes uttörői, apostolai voltak, érdemekben gazdag tagja hunyt el ma reggel Debreczenben. Foltényi Vilmosné sz. Szabó Amália nyugalomba vonult színésznő hosszas s kínos betegség után ma reggel 73 éves korában elhunyt. Az egész város részvéte kíséri nyugalomra ezt a derek, lelkes honleányt, korának legjelesebb színésznőjét, — Mindenki ösmerte Debreczenben. Aradon született 1828 ban; a debreczeni Gróf családnál nekedett s már kis leány korában nagy hajlamot érzett a színeszet iránt. Még gyermekleány 14 éves alig volt, mikor először megjelent a színpadon jelentő deszkakon s a gyermekleányának megvalósult reménye, álma, tovább is ott maradt; mert első fellépése, mely a legszebb sikerrel jár, biztosította neki, hogy szíve vágyait lelkének örömét teljesíthette. Harmincz éven át működött Debreczenben s a közönség rajongott érte, szerette a fiatal, gyönyörű szép művésznőt. Harmincz évi itt működés után megvált szülővárosától s férjével Foltényi Vilmossal a legválságosabb időkbem, az elnyomatás korszakában bejárta az egész országot, mindenfelé nagy sikere-

ket aratva, lankadatlan küzdve, fáradva a magyar színeszet érdekeiért, annak jövőjéért. Tíz év előtt, félszázados, sikerekben s diadalokban gazdag színész mult után visszavonult a színésztől. De csak a nagy nyilvánosság előtt vonult vissza, mert halála napjáig érdeklődött, rajongott a színészet után. Legjobb barátja volt Prielle Kornélia, ki 2 év előtt, miután évtizedek óta nem látták egymást — felkereste Foltényinét és pár napig időzött az ő legkedvesebb barátjánél. Még az idén is eljárógatt a színházba, de mintegy másfél hó előtt kínos betegsége ágyba döntötte s ma reggel szerető férje karjai között kisenvedett. Temetése 5-én csütörtök délután fél három órakor lesz, Csapó u. 19. sz. háztól.

Tíz év után kiderült rablógylkosság.

Tíz esztendővel ezelőtt Molnár István Debreczenhez közel eső tanyáján halva találták a majorost. Feje borzasztóan szét volt verve, teste pedig megfosztva minden ruhától. Molnár azonnal értesítette a debreczeni rendőrséget, mely nyomban a helyszínre érkezett és megindította a nyomozást, az eredmény azonban, dacára a legerélyesebb nyomozásnak elmaradt. A gyilkos kiletet azonban nem sikerült megállapítani. Evok multak s az eset lassankint feledésbe ment. Ami az embereknek nem sikerült, azt elvégezte most maga a véletlen. — Par nappal ezelőtt egy Szupesák Józsefné nevű asszony jelentbezt a rendőrségnek, aki a férje iránti bosszúból föllebbentette a titokról a leple. Elmondta részletesen a gyilkosságot, melyet a férje követett el, aki parnap előtt őt kegyetlenül elverte s megszökött. Ugyanekkor érkezett meg Erdő Bényeről Molnár István vallomása, a ki azóta odaköltözött s a kit az ottani eljárárság hallgatott ki. Fiat. ifj. Molnár István nevezi meg vallomásában, mint a ki bővebb felvilágosítással szolgálhat az eset egyes részleteiről. Szupesákra emlékezik, mert hiszen abban az időben nála szolgált és valószínűnek tartja, hogy a gyilkosságot ő követte el. A nyomozás tovább folyik és kiterjed a szökésben levő Szupesákra is, aki állítólag Budapeston tartózkodik.

A szinlap nem szerzői mű.

Annak idején hírt adtunk arról, hogy Megyeri Dezső a kolozsvári Színház Ujság szerkesztője, Herczeg Jenő ellen, a szinlapok naponkénti közléséért, szerzői jog bitórlása czimén pert indított. A kir. törvényszék el is ítélte Herczeg Jenő szerkesztőt 100 korond pénzbírságra. Felebbezés folytán az ügy a kir. Táblához került, hol tegnapelőtt a táblai tanács kimondotta, hogy a szinlap nem szerzői mű, védelemre igényt nem tarthat. Ennélfogva a Tábla a törvényszék ítéletét megváltoztatta, s az első bíróság által kirott büntetés és következményei alól Herczeg Jenőt felmentette.

Színházi igazgatóság értesítései.

A vöröstarlár. Brienx drámájának bemutatását Szoyer Ilonka vendégjátékai miatt péntekre halasztotta a szinársulat igazgatósága. A bemutató iránt, melynek előreláthatólag nagy sikere lesz, város szerte nagy érdeklődés mutatkozik, különösen nagy az érdeklődés a bírői és ügyvédi karban. Brienx új darabja meg is érdemli ezt az érdeklődést, mert a drama az első magyar szinpadon nagy sikert aratott. Az ujdonság Komjáthynét nagyabassu, érdekes szerep-

hez jutatta, melyben alkalma nyílik a maga teljességében ragyogtatni főm művészetét, mely eddig is biztosította esemény számba menő felleptének sikereit és a közönség osztatlan szeretetét. A művésznő, ki nagy ambícióval készül a hatalmas szerep interpretálására, saját vallomása szerint az u öbbi tíz év alatt ez az első szerep, mely egyéniségéhez és művészetéhez leginkább talált.

A svihákok.

Egy minden ízében kedves operettre készül a szinársulat dalos személyzete, mely a mellett, hogy telve van édes fülbemászó dallamos áriával, mulatságos vigaszóval is bír, a melyen majd kitünően szórakozhatik a közönség. A svihákok zenéjét Zeiher mesterileg komponálta mégis ez a kedves zene biztosítja számára itt is, azt a kedvező fogadtatást, melyben a közönség mindenhol fogadta. A svihákok bemutatás előadását vasárnap este általános belet-szünetben fogják megtartani.

Levél a szerkesztőhöz.

Tisztelt szerkesztő ur! Tisztelettel kérem legyen szives alábbi panaszomnak h. lapjába közöztetni a közérdek ügyében. Mar évek óta figyelemmel kísérem a ref. nagytemplom és az emlékkert a péterfia felé vezető részét — s a jó izlés és tisztaság ellenére ama szomorú tapasztalatra jutottam, hogy bizony még Debreczen nem metropolis. Tél idején a havat a nagytemplom felső járdájáról egyszerűen lelapátolják a járdát övedző kö-körzet tövébe a lejárárd oldalépasótól jobbra balra hórakások szoktak lenni, ha beall az oivadás ezen hótömeg elborítja a járdát örökös sárvizzel, ha már néhol nincs hó, a nagytemplom ezen részén még mindig olvad és sartengeti képez ez a hely. Az emlékkert előtt sikos az ut' nem szór senki egy kis homokot a járókelők megvédésére, ha sáros hó olvadástól nincs a ki letisztítja. A nagy templomhoz vezető ut sikankós időben olyan sikos mint az üveg, csak úgy bugdác oltnak a járókelők, nincs senki aki ezt észre venne, senki sem látja a hatóság közegei közül, hogy ezt az utat az iskolás fiuk eszuskálásal kikészítik, hogy jární nem lehet rajta. Nagy városokban a hatóság ott hol betoun vagy aszfalt kocsiut van köport vagy homokot hintet az utra, hogy a lovak el ne esenek. Debreczenben az emberekkel nem törődnek. A mult télen egy zimankós időben mikor szinte nem lehetett jární a beton járdán az iskolás fiuk vigan eszuskáltak rajta — egy öreg ur keresztül akarván menni elesett, úgy hogy kétszer háromszor próbált felkelni s nem bír, míg végre a járókelők segítették fel és vezették a hóba a járda mellé. Az ott álló 37. sz. rendőrt megszólítottam s kérdeztem nem-e látja, mit művelnek a fiuk ott a járdán? nem-e látja hogy bukoak az emberek? Azt felelte semmi köze hozzá, nincs ki adva parancsban, neki a közforgalomra kell ügyelni! Ha egy üzlet tulajdonos vagy háztulajdonos meg a mellékutcákban is nem tartja tisztán a járdát vagy sikos időben nem hint fel homokot, az éber szemű rendőr bejelenti, megbüntetik. Ezt a megbotránkozni vale három helyet senki sem látja! Tisztelettel kérem az illető hatóságot, legyen tekintettel fenti példámra, hogy nagy városokban az állatokat is védik, védjek meg a nagytemplom körüli és az emlékkert előtti botrányos állapottól a közönséget, hisz van személyzet elég, csak intézkedni kell! Ezen bajon ha segítve lesz, számtalan ember háliját kapják elismerésül! Még nincs nagy hó, még nem törte ki senki a lábát, lehet segíteni a bajon.

Egy polgár.

Talált óra.

Tegnap este a varga utcán egy kis női órát találtak. Tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti a Rendőrség bünyői osztályánál.

Zubovics Fedor kapitány előadása.

(Budapesti levél.)

Zubovics Fedor, a bravurjairól híres huszárkapitány, ki az utóbbi évtizedek összes háboruit végigküzdötte, vasárnap dél után szabad előadást tartott az Otthon írók és hírlapírók körének dísztermében, a szárazföldi torpedókról és egyik legújabb harczászati találmányáról. Nagy hallgatóság gyűlt össze az érdekes előadásra, melynek érdekességét csak hatványozta az előadó egyénisége. Csupa tűz, csupa hev a derék huszárkapitány, mikor beszél, hangja reszketette a levegőt s hallgatósága valósággal extázisba jön. Előadásában azért néha felcsillant egészséges humora is, mi jólesőleg fűszerezte különben szakszerű ismertetését.

A spanyolországi háboru alatt történt, melyet Zubovics szintén végig küzdött — hogy Santa Cruz püspök-generalis egy hegyszorosba szorította őket, hol a kész halállal állottak szemben. Zubovics ekkor azt ajánlotta ezredesének, hogy a birtokukban levő liroxiili-lőgyapottot felhasználva, piroxin-aknak segítségével próbáljanak szerencsét. Ugy is történt és megmenekültek. Itt fogamzott meg először agyában a szárazföldi torpedók eszméje. Munkához látott és sikerült is feltalálnia a mit óhajtott. Tizenhárom év volt szükséges arra, hogy találmánya értékét elismerjék s ekkor egymásután igyekeztek a hatalmak azt megszerezni. Először Ausztria tette magáévá, azután Svájc, Svédország, Dánia, Khina, Szerbia s végül Törökország.

A nagyhatalmak — szerinte — offenzív mennek előre s nekik már derogál defenzívába átmenni, azért nehéz az ilyen találmányok értékesítése is. Vagy pedig el kéne nek a nagyhatalmak megelőznie őket a kisebb államok. Így tekintünk Svájcra. — Sietett megszerezni e torpedókat s velük olyan pozícióba helyezkedtek, hogy bámulatos. Az országba vivő legkisebb szoros is olyanira meg van erősítve, hogy ha egyszer a nagyhatalmak megtámadnák, alighanem be kellene érniük azzal, hogy a határig jutottak. Ismertette azután azokat az eseteket, melyeknél a torpedók nagyszerűen beváltak. — Midőn a kínaiak is beszereztek a torpedókat Fuicsangvulót a mostani londoni nagykövetet, nógrádi birtokán tanította be Zubovics a kezelésre. A longtomi ütközetben azután már fényes sikerrel használták is, a mennyiben Fuicsangvuló teljesen visszaverte a francia haderőt. Csifunál a közelmúltban ilyen torpedó röpítette levegőbe azt a szegény negyven tengerészt is, kik között volt Papp tábornok fia is, a hősi halált halt magyar tengerész-kadét. A longtomi ütközet után annyira megszerették a torpedókat a kínaiak, hogy különböző isteneik ünnepeinél is használják kellő óvatossággal tüzijáték gyanánt. Később elfogyott a kínaiak, torpedója s midőn a kínai-japán háboru kitört, elbizakodottságukban nem is szereztek be újakat.

— Tejes üvegek kellenek a gereknépek — mondták — nem pedig a torpedók. S ime a háboru kimenetelét ismerjük.

Majd elmondta Zubovics, hogy a szerbek utolsó háborujában, midőn már futniok kellett s már Szlivniezánál voltak, hirtelen torpedókat kértek tőle. Ő adott. Közben megkezdtek Bukarestben a béketárgyaláso

kat, miáltal egy hónapi időt nyertek. Ezalatt egy ezredet teljesen begyakorolt a torpedók kezelésébe. Szerbiának most egy nagyszerűen organizált torpedó ezrede van Bernarszky ezredes vezetésé alatt.

Ezután részletezen ismertette szerkezetüket és periferiáit, mely szerint szétmorzsoló taszító és széthajító.

Humorosan említette meg ezután, hogy midőn a háboruból visszatért, hol mindenütt találmányát próbálták ki, pihenésre vágyván, Verőczére vonult, a hol azonban ismét folyton háboruskodott a papokkal, a kikkel szemben még a legrettenetesebb torpedó sem használta.

Legújabb találmánya az automata előőr, mely 80–85 deka súlyu, 25 centiméter magas, 10 cm. széles kis doboz. — Eme doboz hermetizce el van zárva és tökéletesen helyettesíti az előőrsöt. — Nemesak az előőrsöt helyettesíti, hanem mint defenzív pozíció szolgál. Ezek az apró dobozok hajszálnyi fémsodronnyal vannak összekötve, mely teljesen láthatatlan melyet, ha megérintenek, megtörténik az explozió. E dobozokat a mezőn bizonyos távolságban felállítják s ha az ellenséges csapat közejük kerül' menthetetlenül elpusztul. Mivel azonban a hágai békekonzferencia kimondotta, hogy dinamittal, ekrazittal, meliattal nem harcolhatnak az ellenséges felek, Zubovics kapitánya találmánya össze állításánál a humanizmus is vezette.

Az automata előőr egyes dobozai akép vannak konstruálva hogy midőn az említett sodronyt megerintik a dobozokból erős fény sugar szökik fel a levegőbe mintegy figyelmeztetve az ellenséget a veszélyre s csak ezután 20–25 másodperc múlva explonálnak. Ez alatt az ellenség kimenekülhet a veszedelmes körből. Ha daczára ennek folytatja utirányát egy szál odavesznek. — Találmányát Zubovics memorandum kíséretében benyújtotta a honvédelmi kormányhoz de a honvédelmi miniszter kijelentette, hogy ő bármennyire is óhajtaná, nem reflektálhat a mai viszonyok között rá, mivel a találmány mint technikai fegyvernem a nehéz fegyvernemhez tartozik s honvédségünknek még ágyui sincsenek. — Zubovics torpedó-osztály felállítását hozta javaslatba, még pedig oly módon, hogy a honvédelmi tereza külön megterhelve nem lenne.

Végül azzal zárta be előadását, hogy mai előadásával egy mély nyomot akar hátrahagyni, azért, hogy ha valamelyik külállam megveszi találmányát és ellenünk egykor felhasználja, őt senki hazaárulással ne vádolhassa. De mivel épen ma tett neki ajánlatot egy magyar konzorcium is, ő először ez utóbbival bocsájtkozik tárgyalásba. (E—S.)

SZINHÁZ.**Szoyer Ilonka**

negyedik vendégfellepte tegnap este ismét zsufoolt ház előtt történt a Newyork szépe operette-ben. Mindenekelőtt a zenekart kell kiemelniük, mely precíz vezetés mellett kifogástalanul muzsikált s kísérte az éneket. Az előadás maga általában a gyengébbek közé tartozott. A sok sületlen bohóságot, a mi e darabot jellemzi, nem tudták élvezhetővé tenni mindnyájan a szereplők; pedig az ilyen tulzott bohózatoknak csakis akkor van kívánt hatásuk, ha a szereplők egytől-egyig megálják helyüket s tökéletes az a sokat emlegetett, de vajmi kevésszer tapasztalt ensemble.

Kállay Lujza a tőle megszokott kedves megjelenéssel játszott, de mintha játékán, énekén némi unottság, kedvetlenség volt volna észrevehető. Bárdos Irmának ha

tározottan rossz estéje volt. Napról-napra erősebb a meggyőződésünk, hogy ő a karnak derék tagja lehetne, de önálló szerepek megjátszására képtelen. Mozdulatai nehezkesek, tánczru annyira nem alkalmas, hogy az este el is esett, partnereinek kellett segítségére sietniök a felpattanásban. Öitözködése sem kifogástalan. A férfiszerepekben kitünök voltak: Sziklay, Nagy Gyula, Érczkövi, Tanay és . . . Különösen ez utóbi mutatott kiváló alakítást, igazán kár, hogy egyéniségének megfelelő naturbursch szerepekhez nem jut. Sziklay és Nagy Gyula ma is tulzottak itt ott, kivált Nagy Gyula, a ki szerepéből egészen czirkuszi clown alakot gyurt.

Az este fénypontja természetesen most is Szoyer Ilonka játéka és éneke volt, már a mennyiben játékról ez operette ben szó lehet. Annál inkább tündökölt azonban a diva ragyogó toiletteivel, rendkívül elegáns modorával, diszkrét mozdulataival és mindenek felett tüneményes szép hangjával. Ez az ő hatásának titka: tiszta, szinte férfias tenorba átesapó érczes, erős hangja. Kivált a felsőbb regisztereket enekli rendkívüli hatással. Az erőlködésnek legkisebb jele nélkül háározottan, tisztán és biztosan énekel. S a mi énekének a közönség szemében nem kis jelentőségű szelleme: a szót nem énekl el, minden egyes szótagot érthetően kiejt, úgy hogy nemcsak a dalimot, de a szöveget is élvezhetik azok, akik csak a kettőt együtt élvezhetik. — Szóval az este is meggyőződünk arról, hogy Szoyer istentől különösen megáldott énekes tehetség, aki operak élénkezőre van hivatva. Beszéde azonban, talán épen hangjának keménysége miatt nélkülözi a női lágyaságot finomságot s férfiasan erős.

E tekintetben háározottan előnyt adunk ami divánknak, a kis Komlósinak, a ki véleményünk szerint Szoyer-nél semmivel kisebb dicsőséget nem aratna, vidéki köru-ura szánná magát. Nagy szolgálatot tenne az igazgató a közönségnek is Komlósinak is, ha őt a Szoyer szerepeiben felléptetné; az összehasonlítás egyik legkedvesebb élvezetünk lenne annyival inkább, mert abból sem egyik sem másik művésznőre hátrány nem származna, legfeljebb még jobban meggyőződnek közönségünk annak a nyereségnek nagyságáról, melyet Komlósinban bírnak, s a melyet közönségünk különben eddig is érdeme szerint megbecsült. A.

Az országházból.**Az indemnity tárgyalása.**

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, decz. 3.

A képviselőházban ma kezdtek meg az indemnity tárgyalást. Neményi Ambrus előadó ajánlotta elfogadásra a javaslatot.

Komjáthy Béla hevesen kikelt a javaslat ellen Kiemelte, hogy Magyarország csak Ausztria gyarmata, uralkodó szolgája.

Szünet után gr. Zichy János beszélt szintén a javaslat ellen.

IRODALOM.**A magyar néphez.**

Édes magyar népem! ki hat napon átal Robotodat róvod vaskarral, nem száddal, Szegény magyar népem, gondolsz-e reája: Odafent a törvényt rád, hogy ki csinálja?

Jutott-e füledbe, hogy az országháza Nemzeti játékát mily gyöngyön cifrázza? Hogy mig verejtéktől sós kenyered etted: Kivetik a hálót, alattad, feletted?

Tudod-é, hogy míg te égbevetett hittel
Sanczolod testedet, rongyos gyermekiddel :
Fent a nagy urakra ünnepnapok járnak,
Elkaczagják dolgát nemzetnek, országnak !

Nagyságos öklöktől döng a törvényasztal,
Veri a port, a kit csöcselék, magasztal.
Vásárolt szavakban lelkét teszi rája :
Alatta virul még magyarok hazája !

Ösztövért alkatát diszmagyarba dugva
Mások csak a kardját zörgeti egy zugba.
Nagy nemzete sorsán tűnődve borongván
Alszik a harmadik dicsősége odván !

Ennek feje bár kong, hangjával eget ver,
Asszonyi gyarlóság, hol a nyelv a fegyver
Masik hujjáházik, ordít, sivit, károg . . .
Mindegyig eladott bösz osztrák huszárok !

Verje meg az Isten, veretlen ne hagyja,
A ki testét-lelkét csak úgy veszi adja !
Verje meg az Isten mind a két kezével,
A ki játékot üz nemzete lelkevel !

— Öntözd verejtékkel földedet jó népem !
Ringasd árva lelked reménység ölében !
Kushadj meg a törvény felséges szavának,
Mint a csahos kutya, kit főbe rugának !

Oláh Gábor.

CSARNOK.

Régi magyar diák-élet.*

(Legátusvilág.)

Mi az a legátus? Nem kell mindjárt
valami diplomáciai küldöttre, vagy pápai
követre gondolni. Egyik sem, A legátusok
nem egyenek, mint a nemes kálvinista egy-
ház lelkipásztorainak segítő tarsi nagy ün-
nepeken, diákok kiket a nagy kollegiumok-
ból boesatanak ki a rektor-professzorok,
ünnepélyesen lelkükre kötven, hogy viseljék
magukat minden körülmények között sze-
rény ifjakhoz méltó ilendőséggel, komoly-
sággal; növeljék az iskola becsületét mesz-
szi vidéken s a hívek áldozatkészségéből
begyűlt összeggel számoljanak be lelkiismer-
etesen, mikor is megkapják anyagi jutal-
mazasukat.

Mindezeket kellő komolysággal meg-
fogadják az ifjak. Hogy aztán a kis falvak-
ban is találjanak rejtett virágszállakra a pap,
a tanító vagy a jegyző hazánál s azok bu-
zavirágsemébe, meg a boros kanna fene-
kére többet pillantanak, mint a szentírásba,
arról nem tehetnek, miért van szép leány,
mert olyan veszedelmesen jó ital az a bor !
Meg hát fiataiság bolondság, megmondta-
czt már a régiek is.

Most aranyéletük van a legátusoknak.
Fölkuporodnak a gőzösre s alig lihegnek

* Az „Egyetemi Lapokból”, a budapesti Egye-
temi kör és a magyar diákság ezen elevenen szer-
kesztett újságjából vettük át Gulyás József egye-
temi polgárnak debreczeni vonatkozású sikerült, ma-
gyaros hangulatu cikkét.

egy-kettőt, ott vannak a tetthelyen. De
régén, mikor még hire sem volt az ördög
masinájának, pénz sem vott a zsebben, bi-
zony cskkugy az apostolok lován koczogtak
a jó fiuk 100-200 kilométert. Akkor egy
kicsit nehezebb volt.

Ebből a régi világból akarok most
egy ilyen legátusjárást elmesélni. Azaz nem
én mesélem, hanem egy öreg ur, a kinek
sárgult irományai között lapozgatván, jutot-
tam e megható kis históriához. Nemesak a
nagy emberek hátramaradt papirjai között
vannak érdekes dolgok, de sokszor a kis
emlékei, melyeket sem akadémia, sem
semmiféle társaság ki nem ad, még szívhez
szólóbb, lelkét emelőbb részletekkel bir-
nak.

De adjuk át a szót az illetőnek :

1824 karácsonyán voltam először legá-
tus. 18 éves bagoly diák voltam, pelyhedző
állu, vézna gyerek. Mikor a legáció választás
délutánján bementem a nagy terembe,
szinte megijedtem. A homályos, boltozatos
csarnok tele volt hatalmas termetű, döngő
hangu, bajuszas fiukkal, kik úgy néztek rám,
mint a hegyek a halomra. Én voltam a leg-
fiatalabb. Nem voltam még soha ilyen elek-
ción s volt mit nézmem eleget.

Füstfelhő fedte már a boltozatot, a
padokon boros kulacsok, üvegek állottak s
a mindig komoly togátus urak most jókedv-
vel iszogattak a jó választás örömére. Néha
egy-két kiállottak a kathedra felé, hol a senior,
még a kontraskriba ültek, vigyázva a választó
lisztákra.

Nagy sokára, épen legutoljára, rám
került a sor. Oda léptem. Már csak egy
község volt s így nem igen válogathattam.
Oda kiállítottam hát a kontraskribának.

— Géres !

Lett erre homéri kaczagás.

— Kifogta a bagoly ! Na hisz, öcsém,
te megkaptad ! 10 forint ! Haha ! Nem is
sokat gyalogolsz, csak vagy 50 dülőföldet !
(100 kilométer körül.) Jól élsz málával meg
oláh eczettel ! Látsz ránczos képű fatá-
kat ! A pap disznóólban hál, te leszel a
párja !

Ilyen módon akartak elijeszteni az
öregék. Nem tudták, hogy odavaló vagyok,
hogy öreg szüleimet már egy éve nem lát-
tam s képes lettem vo na legáció nélkül is
haza gyalogolni, csakhogy együtt töltsük el
szent karácsony ünnepét.

Az egészről annyi volt igaz, hogy Gé-
res bizony jó messze van Debreczentől ;
Szatmár-megye déli részén. Jó pár stáció,
különösen télen

Csütörtök délután indultunk el mi
szatmár-megyei legátusok ; 15-en voltunk.
Hideg, téli idő volt. Vakító fehér hó fedte
a földet, metsző szél süvöltötte fülünkbe
szomorú dalát. Köpönyegünkbe burkolózva,
ötös csapatokra oszolva, törtettünk előre.
Engem a nagyobbak közrefogtak s úgy szo-
rongattak, hogy meg ne fagyjak. Jó fiuk
voltak. Néha megállottunk szoptunk egy
két korty szilvapalinkát a butykosokból.
Elengedhetetlen szükség az a vándorra.

Utóbb hozzá szoktunk a hideghez, vagy ta-
lán a pálinka hevitett, csak jókedvünk ke-
rekedett s egyre-másra tört elő ajkunkról a
bátorító nóta :

Ballag már a vén diák,
Tovább ! Tovább !

Igy értük el estére a legközelebbi
községet : Vámos-Pércset. Rengeteg erdőn
jöttünk keresztül s csodálkoztak a jó pérc-
csiek, hogy nem találkoztunk farkasokkal,
mikor épen tegnap faltak fel egy embert
lovastul. Jó volt ott lepihenni a puha, me-
leg ágyba a jó vacsora után, mely mind-
nyájunkra várt már a módosabb gazdák
hazánál.

Jókor reggel aztán újra neki vágunk
a nagy pusztának, mely végtől-végig hófu-
vásokkal volt borítva. Keserves nap volt
az. Nem láttuk, hol van az út, hol az árok.
Némelyik nyakig sülyedt a hóba s a mint
kieme/tük, beleesett a másik, végre ráakad-
tunk a szakérnyomra s feltűnt előttünk
egy pár falu tornya is. Számunk apadni
kezdett. Hol egy, hol kettő vált el tőlünk,
mentek a falujókba. Minden bucsuzásnál
ittunk egyet s kórusban elzengtük :

„Föl bucsucsókra czimborák !”

Másnap már csak magam maradtam s
növekedő kedvvel, édes reménységgel bal-
lagtam a géresi uton hazafelé. Kedvemet
növelte a derős téli nap. Kellemes, hűvös
szellő fujdogált, pirosra festve halvány ar-
czomat ; testemben zsi bongott az életerő.
Hiszen mi boldogitóbb, mint látnunk a régi,
ismerős tájat, szülőfalunk tornyát ; s képzé-
legni, hogy annak közelében laknak kedve-
seink, kik szerető vágygyal várják jöttün-
ket !

Épen délre érkeztem haza. Micsoda
nagy volt szüleim öröme, különösen mikor
megludták, hogy én vagyok a legátus is.

Hivogatón esendült meg másnap a
harang. A bátyák, a nénék meg a falu vi-
rágai ünnepelő ruhában gyülekeztek a tem-
plomba. Szé ykenzeve, pirulva ültem én az
örög tiszteletes mellett. Hej ! még nyolcz
évvel ezelőtt nem hittem volna, hogy ide
jutok !

És lelkemet ezer édes emlék töltötte
el. Nem hallottam ez ég felé szárnyaló
zsolozmát ; ott képzeltem magamat a ta-
vaszi virágokkal himes réten, a csörgedező,
kiesi Mária-patak mellett, a mint libákat
örizek egy rózsás arczu leánykával. Hej ! az
a kis lány mi már azóta !

A tiszteletes ur oldalba döfése ébreszt-
ett föl profán álmódosásomból : Az ének
eivégződött, menni kellett a szöszékre. Mig
fölfelé mentem, folyvást gyötört az önvád :
Jobb lett volna a helyett a prédikációt mon-
danom, most már megbüntet az Isten, belesü-
lök. Fölértem, tekintetem öreg szüleim büszke
örömtől égő arczára esett s erőt nyertem
ujra. Nem tudom, ki irta beszédemet, csak
nagyon szép volt. Hévvvel, telkesee adtam

3 frt 65 krig, valamint állandóan a legújabb fekete, fehér
és színes „Henneberg selymek” 65 krtól 14 frt 65 krig --
méterenként — sima, sávos, kockázott, mintázott damas-
tok stb.

Menyasszony selyem	65 krtól	—	14 frt 65 krig.
Selyem-damaszt	65	—	14 „ 65 „
Selyem-kelmék öltönyöknek 8 frt	65	—	42 „ 75 „
Selyem-foulard nyomtatással	65	—	3 „ 65 „
Báli-selyem	60	—	14 „ 65 „
Selyem-grenadia	80	—	7 „ 65 „

méterenként portó és adómentesen a házhoz. Minták posta-
fordultával, Schweizba kétszeres levélpostá.

G. Henneberg, selyem gyáros, Zürich

[cs. és kir. udvari szállító.]

Foulard selyem 65 krtól

Debrecen 1901
247 01

elő, hanem csak úgy csengett; sirva fakadtak az asszonyok, az öreg bátyók törülgették szemüket s fölhangzott néha a sutogás:

— Aranyozni kellene a száját a lel kemnek.

Mikor lejöttem, a tiszteletes ur kezét szoritott velem s az egész gyülekezet előtt megveregette a vállam. Szüleimre néztem, mindketten sirtak. Tudja az ég hogyan, egyszer csak én is elkámpicsorodtam, zsol-téromra hajtottam fejemet és zokogtam.

Ilyen volt az első legációim. Azt a kis utat újra meg kellett tennem Debreczre, de már egyedül, utitársaimmal már csak ott találkoztam.

Vajjon melyik mai gyerek csinálná ezt utánam?

Eddig tart az öreg ur elbeszélése. Jobb lesz ha nem felelünk kérdésére.

Culyás József.

KÖZGAZDASÁG.

Debreczeni gazdák gyűlése.*

A gazdasági Egyesület november 17-i értekezletén, amelyet a városháza nagy tanácstermében tartottak meg; az értekezleten a gazdák biztositó szövetkezetének szervezését és kizárását ismertették meg a gazdaközönsséggel.

Rickl Antal, gazdasági egyesületi elnök nyitotta meg az értekezletet. Felkérte Rubinek Gyula országgyűlési képviselőt, ki az értekezleten, mint az országos gazdasági egyesület titkára vett részt: a gazdák biztositó szövetkezetének ismertetésére.

A gazdaközönység mindvégig nagy figyelemmel és tetszéssel hallgatta Rubinek Gyula előadását, valamint az ő utána felszólalt Tóvolgyi Titus ismertetését.

A Gazdák biztositó Szövetkezetének programja az „önbiztositás“.

Egy csomó áldozatkész magyar gazda összeállott s alapítvány és üzletrészekben letett egymillióktszazezer koronát s megalakította az országos szövetséget, minden haszon s nyereségre való számitás nélkül; az önbiztositás lehetőségét a gazdaközönység tette le. A kormány a kitűzött üdvös hazafias cél megvalósítását a maga részéről azzal segítette elő, hogy 400,000 korona alapítványt tett.

Amely pillanatban ez a szövetkezet megalakult és a gazdaközönségnek átadott, abban a pillanatban megszűnt az az alapítóké je mi, a haszon egy fillérig a gazdaközönségé: a biztositó tagoké. És amely pillanatban a gazdaközönség ezt az eszmét megérti és a szövetkezet köré csoportosul, abban a pillanatban lehull róla a biztositó részvénytársaságok kartelljének békója, abban a pillanatban lehull róla annyi biztositó részvénytársulat rengeteg kiadásainak és fentartásának sok millió korona terhe s a biztositások révén befolyó haszon a biztositó gazdáké maradván, az idegen részvénytársaságok nem visznek ki Magyarországból milliókat.

Mert azon 40,000 ügynököt, annyi rengeteg hivatalnokot, annyi fényesen berendezett részvénytársasági üzlet helyiségének fentartására szükséges milliókat vajjon nem a biztositó közönység díjaiból fizetik-e? s vajjon a biztositások révén befolyó összegből nem milliók vitetnek-e ki Magyarországból a külföldi tőkepenzesek részére s a

magyar gazda részére csak azon csekély s talán a befolyt díjnak egy negyedrészt sem képező összeg marad-e, mit a tűz- és jégkárok előfordulása esetén a részvénytársaságok neki juttatnak?

Ezzel szemben a gazdák biztositó szövetkezeté, mint az önmagát biztositó gazdák egyesülete, magánérdek nélkül, hazafias működésének kötelekébe vonván az ország gazdait, a szövetkezetet nem üzletnek tekintik s nem számit arra, hogy a biztositásokból nyereséget szerezzen, hanem eszközli a biztositást egyedül azért, hogy a károsult gazda kártérítést szerezzen és éppen ez a magyarázata annak, hogy a kárösszegek kifizetése után fennmaradó összeg nem az alapítóké, hanem azoké a gazdáké, a kik a szövetkezetnél eszközölték a biztositásaikat s a meg takarított összeg nem a külföldi tőkepenzesekhez vándorol, hanem a magyar gazdáké lesz.

Lehetségessé tenni tehát, hogy mindezek a milliók a biztositó magyar gazda közönység zsebében maradjanak, oly hazafiai feladat, a mely az általános elismerést és felkaroltatást nemcsak megérdemli, de saját érdekeinknek fel nem ismerésével nagy éhhetlenséget árulnánk el, ha még ezentul is a biztositó részvénytársaságok nyereszke-désének közpéda gyanánt dobná oda magát a gazdaközönység.

A gazdák Biztositó szövetkezetét létre hozó tagok valamennyije gazda és valamennyije biztositó s a szövetkezetet önnön magának biztosit a szövetkezet s a biztositó fél érdeke egy és ugyanaz s a szövetkezeti közgyűlésen maga határoz.

Azok, a kik a gazdák biztositó szövetkezetét alapították, az alapítók, a nyereségből osztalékot nem kapnak, mert az alapítók minden osztalékról előre lemondtak, mert előttük nem az anyagi nyereség, hanem valami nagyobb, valami nemes, magasabb cél volt kitűzve, a magyar gazda biztositási érdeke.

Az értekezleten nagy figyelemmel hallgatták a felvilágosító beszédeket, A Gazdák Biztositó Szövetkezetének Debreczen és Vidéken való képziseletét a debreczeni gazdasági egyesület fogadta el.

Gyönyörű tiszta csengő hangon éneklő kanári madarak olesón káphajók Péterfia 26.

Fűszer üzlet áthelyezés. Kontsek Géza

fűszer, csemege és nagykereskedő, lapunk utján tudatja a n. é. közönsséggel, hogy tetemesen megnagyobbított és dusan feiszerezte

à r u r a k t á r à t a Kossuth-u. 7. sz. a.

ujjonnan épült Kardos-féle házba helyezte át.

Vajózuji gazdaságomban

egy 10 öl hosszú, 3 öl széles, 4 öl magas kazal idei termésű kitünő apró gyepszéna. ugyanott egy 6 öl hosszú, 2 öl széles, 3 öl magas kazal és a szénapajtában 400 q első rendű, idei luczerna eladó. E gazdaságom a kabai és a szoboszlói vasuti állomástól 3/4 órányira van.

Makkodi gazdaságomban

egy 6 öl hosszú, 3 öl széles és 3 öl magas kazal idei termésű, kitünő, apró gyp széna, ugyanott egy 7 öl hosszú, 3 öl széles, 3 1/2 öl magas kazal talvalyi, kitünő, apró gyepszéna eladó. E gazdaságom a kabai és p.-ladányi vasuti állomástól 3/4 órányira van.

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a tulajdonos **Ludány Lajos** nagybirtokos H.-Nádudvaron.

Az 1895 évi cairói s az 1896. é. londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása köszvény, csuz, rheuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény, esuz fájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., eősebb 2 k. 40 fl.

Szegfü crème seplő, májfolt, miteser s az arcz és kéz-bőr mindennemű tisztatlanságai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva. Ára 1 kor.

Szegfü poudér a teinek üdeséget s finomságot kölesönöz. Fehér, rózsaszín s crème színben. Egy doboz 1 k.

Szegfü fogpor a fogak s foghús ép-ségben tartására — A száját dezinficiálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 kor.

Szegfü szappan a legfinomabb toillet szappan, kiváló kellemes illattal. Egy db 80 fl.

Haj elixir a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s haj kikopás biztos meggátolására szolgál. Egy üveg 3 kor.

Kapható csaknem az összes gyógyszerárakban.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, Sátoralfajhely.

Főraktárak Budapest Török József gyógyszerárakban, Király-u. 12 és az Egger-féle „Nádor gyógyszerár“-ban Váci-körut 17. Helybeli raktárak: Mihailovits Jenő, dr Rothschnek V. Emil és Tóth Béla gyógyszerész uraknál.

* A Debreczeni Gazdasági Lapokból vettük át ezt a fontos közérdekű cikket, a melyre felhívjuk a vidéki gazdák figyelmét is.

Birtok eladás.

A Kösélyszögben 24 és 27 $\frac{1}{2}$ nyilas összesen 290. kat. hold épületekkel, urilakkal ellátott legnagyobb részben jó szántóföldekből álló egymáshoz közel eső 2 tanya külön vagy együttesen szabad kézből eladó.

Felvilágosítást nyújt **Csáky János**, lakása a közbárányhidnál.

Süket ön ?

Uj találmányunkkal a sükettség és néhez hallás minden neme gyógyítható : süketen születettek gyógyíthatatlanok. Fülzugas azonnal megszűnik. Irjátok le eseteteket ? Díjmentes megvizsgálás és felvilágosítás. Mindenki csekély költségéből otthon gyógyíthatja magát. **Internationale Ohrenheilstalt, 96 La Salle Ave, Chicago, Ill.**

Gyomorbajosoknak igen fontos!

Étvágytalanság, gyomorbaj, rosszullet, rossz emésztés miatti fejfájás, gyomorgyengeség, emésztési zavarok stb. azonnal megszűnik a

Brady-féle Mariaczelli gyomorceppek használatától.

Minden gyógyszerárban kapható.

Sok ezer köszönő és elismerő levél.

Egy üveg, használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg 70 kr.

Főelárusító: **Brady C.** gyógyszerára a „Magyar Királyhoz” Bécs I.

Hamis utazatoktól óvakodjunk, a valódi Mariaczelli gyomorceppek üvegjén a védjegyek és az aláírásnak *Brady* rajta kell lenni.

Figyelni kell arra, hogy a régi hírneves Brady-féle gyomorceppek üvegként 40 krba, nagyobb üveg 70 krba kerül, míg a nem valódi, hamisított, értéktelebb utazatok olcsóbban, rendszeren 35 krért ajánlatnak.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társai utódai cégénél

— **Histempliom bazár** —

A karácsonyi idényre

rendkívüli olcsó áron kaphatók

Asztalneműek, vásznak, zsebkendők, nyakkendők, gallér és kézelők, harisnyák, kész fehérneműek, színes alsó szoknyák, mosó velez, francia flanel

— **Női ruhaszövetek.** —

Fekete és színes selyem. Mosó bársony. Szőnyegek. Takarók és pokrócok.

Ő cs. és apost. kir. felségének legfelsőelhatározása folytán

A polgári jótékonykezéltre szánt

XXXIV-ik cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 16.404 nyereményt tartalmaz készpénzben 442.900 korona összegben.

A főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1901 decz. 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegyek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7 sz. a., továbbá lottógyűjtődékekben, adó, posta, távirda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

HRABÉCZY ANTAL

— ruhafestő és tisztító intézete —

Debreczen, Széchenyi-utca 42-ik sz.

Mindenféle ruhák, függönyök, szőnyegek stb. kifogástalanul

— festetnek és tisztítanak. —

Bejárat az utcáról.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.